

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ,

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar
județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: Grațian Capătă.

Preocupări.

MONOGRAFIILE ȘCOLARE.

În numerile 21-22 din anul trecut ale revistei noastre am publicat articolul D-lui Inspector școlar, Gheorghe Tulbure, „O carte care ne lipsește”. Această carte, între altele multe, care ne mai lipsesc, este *monografia școlaelor*, în care vor trebui concentrate toate datele și evenimentele mai importante din trecutul și prezentul școlaelor românești din fiecare comună, fie aceea cât de mică și neînsemnată.

Cu ideea monografiei școlaelor s'a mai ocupat «Astra» și revista «Vatra școlară» din Sibiu, cari au și publicat mai multe monografii; «Astra» în organul său oficial «Transilvania». Unele monografii au apărut chiar și în broșuri, ca monografia școlaelor din Tilișca, etc.

Realizarea acestei idei, ne frământă și pe noi de mult timp, dar lipsindu-ne până acum oamenii, mijloacele și condițiunile absolut trebuincioase, am fost siliți să așteptăm timpuri și împrejurări mai prielnice, pe cari le credem a fi sosite acum, când dorim să și vedem ideea pusă în lucrare fără amânare pe linia întregă.

Școlaelor noastre, așa modeste și sărăcicioase cum au fost ele, au avut un rol important în viața culturală și națională a neamului nostru. Ele au fost acelea, cari în timpurile întunecoase și de grele încercări au

aruncat o dâră de lumină, mângăere și nădejde de mai bine în sufletele obidite de vitregia timpurilor. În trecutul lor vom afla atâta zbucium și trudă, desconsiderare și asuprire, mulți bărbați însuflețiți pentru propășirea neamului, atâta scut de apărare pentru limbă și lege și atâția mucenici persecutați pentru dragostea și alipirea către ele. Școalele au fost acelea, cari au pregătit încetul cu încetul, generație de generație, înțărirea și unirea neamului.

Toate aceste evenimente mari și însemnate cari dau dovada celei mai însemnate laturi a luptei noastre naționale, trebuie să le adunăm într'un mănunchiu și să le păstrăm cu cea mai mare sfințenie ca pildă pentru generațiile de azi și viitoare. A le lăsa pradă uitării e păcat de moarte. Trebuie să ne punem cu toții pe lucru, deoarece fiecare oră de întârziere însemnează pierdere, care în multe cazuri poate fi ireparabilă. Atâtea date din trecut, cari aruncă lumină asupra multor evenimente încep a dispărea rând pe rând fiindcă nu e nimeni cine să le adune și să le salveze.

Cum corpul didactic stă în cea mai strânsă legătură cu școala, tot asupra lui cade și sarcina de a scrie monografiile școalelor, bine-înțeles fiecare învățator a școlii la care funcționează. Această sarcină trebuie privită ca o datorință pioasă față de instituția pe care o servim și față de munca cinstită de mucenici a înaintașilor noștri.

După ce vom primi monografiile, intenționăm să le scoatem în mai multe volume cu indicarea numelui autorilor. Fiecare volum va cuprinde un număr corespunzător de monografii.

Anticipăm nădejdea, că chestiunea va fi privită și îmbrățoșată cu interesul cuvenit de către toți membrii corpului didactic și fie-care se va pune pe muncă pentru realizarea acestei idei frumoase.

Autorii sunt liberi să aranjeze și prelucreze materialul cum vor afla mai bine și potrivit, *amăsurat adevărului istoric*. Pentru ușurarea muncii găsim de cuviință să dăm următoarele indicațiuni:

In introducere să se amintească pe scurt timpul și împrejurările între cari s'a pus bază comunei (dacă se cunosc). Să se înșire evenimentele mai importante din viața comunei. Să se arate starea socială și culturală a populației înainte de cele dintâi începuturi de școală. Să se descrie împrejurările și persoanele cari au contribuit la înființarea școlii.

Școala înainte de decretarea obligativității învățământului poporal (1868). Dacă școala a fost înființată înainte de 1868, îndată după descrierea împrejurărilor înființării ei să se arate ce caracter a avut — a fost școală parohială, națională sau ce alt caracter a avut. Unde se ținea, ce și cum se predă în ea. Să se descrie persoanele cari propuneau, pregătirea și gradul lor de cultură; retribuțiunea ce o primeau. Să se arate rezultatul ce s'a obținut în general și după putință în special de fie-care persoană care a propus la școală. Ar fi de dorit — dacă se poate să se numească și descrie mijloacele de învățământ, să se dea eventualele date statistice despre numărul elevilor și cheltuelile avute cu susținerea și întreținerea școlii.—Influența acestei școle.

Școala după decretarea obligativității învățământului poporal (1868). Dacă școala s'a înființat în urma legii obligativității învățământului poporal cu ce caracter s'a înființat — confesional, comunal ori de stat? Iar dacă a existat înainte, după legea învățământului poporal, ce caracter a luat? Să se arate unde a fost plasată și cum a fost înzestrată. În care limbă se propunea și ce se învăța în școală? Cine a propus, ce pregătire a avut? Să se arate numărul elevilor și frecvența—după putință să se dea date statistice.—Să se spună de unde și cum se plătea remunerația învățătorilor. Să se arate rezultatul ce s'a obținut în general și în special de fiecare învățător. Influența acestei școle: — în cazul când învățătorii s'au perândat des, influența exercitată de ei în general și influența specifică exercitată de

unul sau altul, iar în cazul când a funcționat la școală unul sau altul din învățători mai mulți ani, influența ce a exercitat prin școală și înafară de școală. Să se arate amestecul statului și al organelor lui de control în susținerea și viața școlii. Lupta poporului pentru susținerea școlii și apărarea ei. Urmările amestecului statului și al organelor lui de control în viața școlii. Se va arăta influența școlii silită a se pune în serviciul maghiarizării, precum și eforturile învățătorilor de a da cultură și a cultiva limba și conștiința națională.

Apoi să se arate schimbările, ce s'au produs în viața școlii după unirea noastră cu frații din regatul liber; să se arate când și cum s'au produs acele schimbări. Să se arate influența școlii dela unire încoace. Să se arate creșterea numărului știutorilor de carte din totalul locuitorilor, numărul elevilor cari au trecut la școli secundare și cari au îmbrățișat măiestrii.

În fine, să se arate influența școlii în înaintarea culturală și economică a locuitorilor. Să se amintească elevii școlii cari mai târziu s'au distins în viața publică.

Cu cât monografia va fi sprijinită pe mai multe date documentare cu atât este mai prețioasă.

Materialul, datele și documentele în cea mai mare parte se pot scoate din archiva școlii, din archiva parohiei, a comunei, etc. O parte din date nu se vor găsi în archive și cărțile bisericești. Pentru completarea datelor putem recurge la tradiția păstrată de bătrânii satului, dela cari putem afla multe date cărora la timpul său nu li-s'a dat nici o importanță și n'au ajuns în archive. Originea datelor de cari ne folosim la scrierea monografiei trebuiește indicată nesmintit.

Ca modele, ne pot servi monografiile amintite la începutul acestui articol.

Ca să putem crea legătură între trecut, prezent și viitor recomandăm ca la fiecare școală să se conducă o carte numită „Cronica școlii”, în care se va trece monografia școlii, apoi evenimentele școlare mai importante din fiecare an, precum: începerea anului școlar, rezultatul înscrierilor și statistica elevilor, mersul învățământului, starea igienică, progresul realizat în învățământ și educație, trecerea elevilor la școli mai înalte, comerț, meserii ș. a., serbări școlare și culturale, înființări de diferite societăți cu elevii, etc. Un capitol se va rezerva pentru corpul didactic și descrierea activității lui.

Ca să putem recompensa cel puțin în parte străduința și munca corpului didactic, acum la început vom premia 5 monografii mai bune. Deocamdată mai mult nu putem face. Dar dacă vom vedea străduința, în viitor vom retribui după putință toate lucrările mai reușite.

În altă parte a revistei publicăm concursul la 5 premii: de 3000, 2000, 1000 și două de câte 500 Lei pentru cele mai bune monografii. Autorii cari vor să participe la concurs își vor înainta lucrările la redacția revistei, cel mult *până la 1 Iunie a. c.*, iar ceilalți *până la 1 Septembrie a. c. la adresa Revizoratului școlar.*

Invităm la muncă toată suflarea dascălească de pe teritoriul județului nostru. Dacă glasul nostru va fi ascultat și vom putea duce la bun sfârșit această operă mare, ea va forma cel mai însemnat titlu de merit al corpului didactic din județul Sălaj, cel dintâiu în care s'a pus și realizat problema monografiilor școlare.

J. Mango.

Concurs.

Comitetul de redacție al revistei noastre dorind să dea un îndemn pentru scrierea monografiilor școalelor din județul Sălaj, în ședința din 12 Decembrie 1926 a hotărât să dea cinci premii indivizibile pentru cele mai bune monografii ale școalelor din județul nostru, și anume:

 pentru monografia clasificată de comisia exmisă pentru acest scop, de cea mai bună, un premiu de 3000 Lei,

 pentru monografia clasificată de a doua, un premiu de 2000 Lei,

 pentru monografia clasificată de a treia, un premiu de 1000 Lei,

 pentru monografia clasificată de a patra, un premiu de 500 Lei,

 și pentru monografia clasificată de a cincea asemenea un premiu de 500 Lei.

ÎN BAZA ACESTEI HOTĂRÎRI PUBLICĂM CONCURS PE ZIUA DE 1 IUNIE 1927.

Având în vedere, că voim să scoatem în volum toate monografiile școalelor din Sălaj, domnii concurenți sunt rugați să-și scrie lucrările numai pe o față a fiecărei foi de coală, cât se poate de citeț, lăsând margo de vre-o patru centimetri.

Lucrările să fie provăzute cu motto, care să fie scris și pe plicul de culoare închisă lipit pe pagina a doua a foaiei prime — care nu va purta numai titlul lucrării —, în care plic se va închide un bilet cu numele autorului. La urmă să se lase o foaie pentru notările membrilor din comisia de cenzurare.

Lucrările astfel scrise și provăzute cu plic, se vor înainta fix pe ziua de 1 Iunie recomandat la redacția revistei «Școala Noastră».

Redacția.

Chestiuni didactice.

Treptele formale sau psihologice.

(Continuare)

Din schița evoluției treptelor formale vedem, că prin ele pedagogii se nizuiesc a fixa în mare procedura cerută de manifestările psihice în decursul câștigării, grupării, augmentării, cristalizării și aplicării cunoștințelor. Herbart prin treptele formale fixează procedura ce e a se urma la câștigarea cunoștințelor despre ființe, lucruri, lucrări, fenomene, la gruparea, cristalizarea și aplicarea lor, având în vedere câștigarea, gruparea, cristalizarea și aplicarea cunoștințelor în întreg învățământul. Ziller se oprește la câștigarea de cunoștințe despre singuraticile ființe, lucruri, lucrări și fenomene, asupra apercipției și cere să se pună tot așa de mare pond și pe cristalizarea cunoștințelor vechi apercipătoare ca și pe a celor noi. Apoi spunând că copiii nu sunt capabili de abstracții logice mai înalte, susține că e suficient să-și formeze noțiuni psihologice. Dörfeld și Rein și modifică treptele formale în vederea câștigării de noțiuni psihologice.

Conform cerințelor ce se desprind din istoricul treptelor formale herbart-ziller-reiniene să vedem ce e de făcut la fiecare treaptă.

Înainte de a intra în expunerea lucrărilor ce avem de făcut la fiecare treaptă formală să vedem ce e cu titlul sau anunțarea. Deși nu e înșirat la treptele formale, titlul sau anunțarea, care își are rolul și rostul său, nu poate fi trecut cu vederea. El constă în expunerea sau anunțarea titlului materiei (numirea ființei, lucrului, lucrării ori fenomenului) ce avem de examinat. Unii cer și pun titlul înaintea tuturor treptelor formale, alții între Pregătire și Predare. Cei ce-l cer

Înainte de toate treptele spun: Titlul pus înainte ajută ridicarea la suprafață în conștiință a cunoștințelor aperceptive. Incheagă cunoștințele aperceptive, cari fără el ar rămânea dispartate până la anunțare. Respinge cunoștințele vechi nefolositoare ce s'ar ridica în conștiință. Dă puțința elevilor să fie activi și la Pregătire. Cei ce cer anunțarea sau titlul între Pregătire și Predare afirmă. Titlul pus înaintea Pregătirii împiedecă cristalizarea cunoștințelor aperceptive, copiii având curiozitatea deșteptată se ocupă cu noul subiect anunțat și dacă li-se alungă imaginea stârnită de anunțare se discourajază și își pierd interesul și pentru noul subiect; ca să nu se întâmple acestea e mai bine ca anunțarea sau titlul să se facă după Pregătire, înainte de Predare. Dacă examinăm aceste chestiuni vedem că și unii și alții au dreptate privind lucrul din punctul lor de vedere. Se impune însă întrebarea care punct de vedere este însă cel mai însemnat? Având în vedere că rostul principal al titlului sau anunțării este stârnirea interesului pentru noua lecțiune, natural că trebuie să admitem că locul lui este între Pregătire și Predare. Bine dar ce se întâmplă cu cunoștințele aperceptive de a căror claritate atâră în mare măsură apercepția, actul cel mai însemnat sufletesc pentru fixarea bună și păstrarea îndelungată? Dacă cunoștințele aperceptive sunt cunoștințe câștigate metodic în școală, chestiunea e ușoară: se scot în conștiința luminată și se cristalizează prin examinare, în care caz elevii știu că sunt examinați și sunt atenți. În cazul când prin Pregătire voim să ne convingem despre cunoștințele lor înrudite cu nouile cunoștințe ce voim să predăm, lucrarea noastră are mai mult caracterul de a ne informa asupra cunoștințelor elevilor câștigate în mod spontan pentru a ne acomoda acestora predarea. — Ori că se pune titlul înainte de toate treptele, ori că se pune între Pregătire și Predare, el pentru a-și îndeplini chemarea trebuie să îndeplinească anumite condițiuni. Să fie scurt și clar. Să fie în raport strâns cu noua lecțiune. Să nu con-

țină termeni neînțeleși de elevi. Să stârneasă curiozitate, interes.

Pregătirea. La pregătirea apercceptivă avem să scoatem din inconștient în conștiința luminată și să clarificăm acelea cunoștințe vechi cu cari cunoștința nouă ce avem de împărtășit s'ar uni fără de aceasta pregătire în urma asemnării, a contrastului sau a contiguității cu ocaziunea predării noiei lecțiuni, sau cu care voim noi să se unească. Cunoștințele vechi ce avem să scoatem în conștiința luminată și să le clarificăm și precizăm nu sunt totdeauna cunoștințele câștigate în ora precedentă la aceia materie, în general nu sunt numai acelea. Deci pregătirea apercceptivă a unei lecțiuni nu este repetirea materiei lecțiunii precedente din acelaș obiect. Ea trebuie să conștie din scoaterea, clarificarea și precizarea tuturor acelor cunoștințe, fie din lecțiunea precedentă fie din altele făcute mai de mult cu cari trebuie să se asocieze noua cunoștință pentru a putea fi deplin înțeleasă și pentru a se fixa cât mai bine în memoria copiilor. Nu este tocmai ușor a face o pregătire apercceptivă bună, a scoate toate cunoștințele apercceptive necesare, a le clarifica și a nu pierde vremea cu lucruri fără importanță. În primul loc trebuie să ne cunoaștem bine elevii, apoi să știm pentru fiecare materie ce avem de predat, cari sunt cunoștințele cari pot ajuta clarificarea ei. Pregătirea unor lecțiuni este mai vastă, mai importantă și trebuie făcută cu mare grije, a altora este abia câteva vorbe pentru a îndrepta gândirea elevilor spre grupa din care face parte materia ce voim să le-o facem cunoscută. La gramatică spre pildă în general avem lipsă de pregătire mai vastă mai amănunțită, când însă avem să intuim în realitate o ființă, un lucru, o lucrare ori un fenomen, de celea mai multe ori e

deajuns să le îndreptăm gândirea spre locul sau timpul unde și când se găsește sau produce etc.

S'a pus și se pune întrebarea dacă e absolut nevoie de pregătirea apercptivă, dacă nu putem lăsa în seama cunoștințelor noi reproducerea celor vechi necesare apercptiei cum se face aceasta în viață, cu atât mai vărtos, că mulți susțin, că prin pregătirea apercptivă se omoară interesul stărnit prin titlu sau anunțare când aceasta se face înainte de pregătirea apercptivă, iar când se face înainte de anunțare numai obosește și răpește timpul, căci doar' la predare se întâmplă apercptia, cu care ocaziune și așa ies cunoștințele vechi apercptive în conștiință și se unesc cu cele noi. La aceasta trebuie să ne dăm seama, că copii generalizează pripit și pot să asocieze și încadreze cunoștința nouă la un grup de cunoștințe fără importanță? Să ne aducem aminte că vedem lucrurile prin ochilarii cu cari privim, adică prin prisma cunoștințelor apercptive. Dacă cunoștințele apercptive sunt pregătite în comun și-s clare, văd cu toții prin prisma lor și conlucrează cu toții la clarificarea noilor cunoștințe. Intuirea și apercptia noilor cunoștințe, când s'a făcut o pregătire bună, se face fără întreruperi, fără turburări supărătoare, defavorabile interesului și atenției. Să ținem seamă că cunoștințele apercptive de multe ori trebuiesc complectate, clarificate și precizate. Să ne închipuim că nu se face analiza cunoștințelor vechi sau pregătirea ci numai se anunță noua lecțiune și să întră în predare sau intuirea noiei materii. Invățătorul prin întrebări conduce pe elevi să observe. Elevii observă și spune fiecare ce vede prin prisma cunoștințelor sale apercptive. Unul sau altul spune vre-o naivitate. Ceilalți rād. El se supără. Cătă trudă îi trebuie invățătorului până să-i îndrumeze la calea cea bună! Mai întâi trebuie să le dea punctul de vedere prin care să observe, să facă acum pregătirea. Dar în aceia vreme se rupe firul observației, se pierde interesul; cei cari aveau cunoștințe apercptive corespunzătoare sunt osândiți a întrerupe observația și se

disgustă. Având în vedere toate acestea împrejurări putem spune, că pregătirea apercetivă este necesară.

Predarea. La Predare prezentăm noua materie de învățat (ființa lucru, lucrare, fenomen, cuvânt etc.) și o intuim sau observăm amănunțit. Deci predarea nu însemnează expunerea celor ce noi știm despre ea, ci observarea ei metodică amănunțită. Așadar la predare vom prezenta aceia despre ce vom să-și câștige elevii cunoștințe (ființa, lucru, lucrare, fenomen, cuvânt, vorbire etc.) pe cât se poate în realitate și-i vom conduce să o observe.. Elevii trebuesc conduși să observe, căci copii fiind, nu știu ce și cum să observe. Aici la treapta aceasta trebuie să le facem educația observației, să-i deprindem să-și dea seama de tot, ce este, ce are, cum îi sunt părțile — cu ce se aseamănă din ce sunt, ce culoare au, (cine le-a făcut) — unde se găsește, e folositor sau nu, și dacă e folositor la ce se folosește, ce îi folosim. Să ne ferim însă de șablon. — Să nu facem ca dascălul proverbial care îi deprinsese pe elevi că părțile principale ale vacii, oaei, bouului sunt: capul, grumazul, trunchiul, picioarele și coada, iar părțile secundare: urechile, coarnele, ochii, botul și gura, căci vom păți rușinea ce a pățit-o el la inspecție când fiindu-i provocați elevii să spună ce știu despre cal, dearândul au început să spună pe nerăsuflăte: »Calul e animal de casă. Părțile principale ale calului sunt: capul, grumazul, trunchiul, picioarele și coada, iar părțile secundare: urechile *cournele*, ochii, botul și gura« —. Să-i conducem să observe numai ce e caracteristic și prezintă interes pentru ei. Să urmăm ordinea naturală de observare, dar să nu fim mașini durăitoare. Să ajutăm apercetția prin conducerea observării și converzația din decursul intuirii.

Fenomenele cari numai prin experimentari se pot

observa, le vom prezenta făcând experimente.* În decursul producerii fenomenelor prin experimente îi vom conduce pe elevi să observe ce am făcut și ce s'a întâmplat.

La dexterități vom săvârși lucrările încet și îi vom pune să observe bine tot ce facem.

Ce facem când trebuie să prezentăm ca materie nouă întâmplări din trecut, legende ori alt soi de fapte? Le vom povesti. Povestirea însă trebuie să fie acomodată mentalității și naturii elevilor, să fie plină de acțiuni descrise în limbaj copilăresc. Când suntem constrânși să folosim cuvinte pentru cari presupunem că nu au reprezentări ori noțiuni clare, să le explicăm imediat în decursul povestirii prin circumscrieri și asemănări cu lucruri etc. despre cari știm sigur că le cunosc. — Analiza sau aprofundarea faptelor, care se cere, se face prin cercetarea cauzelor și stabilirea efectelor. Aceasta se face prin conversație, conform capabilității elevilor.

Dupăce s'a prezentat și intuit ori aprofundat cunoștința nouă, e bine să se cristalizeze cunoștințele câștigate prin o rezumare a celor observate ori aprofundate. Pentru a cristaliza cât mai bine cunoștințele câștigate despre ființe, lucruri, lucrări, fenomene etc., e bine a face comparație cu ființe, lucruri, lucrări, fenomene, etc., de același fel, pentru a constata în ce se deosebesc.

Cu aceasta s'au terminat toate lucrările ce se cer pentru câștigarea de cunoștințe despre singuratice ființe, lucruri, lucrări, fenomene etc.

(Va urma)

C. Capătă.

Sălajul.

Descrieri geografice.

Zălaul *)

e) **Industria.** S'a spus de multe ori și cu foarte mult te-meiu că industria și comerțul sunt cele două artere, prin cari va putea străbate spiritul național în orașe și le va face românești. Până când viața economică și industrială nu va fi în mâni românești, până atunci toată munca noastră de naționalizare a orașelor va avea rezultate aproape disparente.

În Zălaul industria e și azi în mâinile străinilor. Lucrul nu e de mirat, pentru că putem afirma că singur Zălaul a fost în vechia situație aproape fără nici un industriaș român. Azi, după multe eforturi s'a ajuns până acolo că avem în oraș pe lângă tipografia ungurească o tipografie și compactorie românească „Luceafărul“, proprietatea dlui Gregoriu Avram. Afară de aceasta mai avem în oraș un mecanic, un croitor, un rotar, un frânghelar român și câțiva alți meseriași români maghiarizați. Incolo nimic. Și pe acest teren oficialitatea românească ar avea foarte mult de făcut.

Ramurile de industrie, cari sunt îmbrățișate mai mult în oraș, sunt cizmari, croitori, olari, sumănari, măcelari, barbieri, rotari, fauri, etc. etc.

Cu toate că regiunea Zălaului conține multe materii, cari ar fi vrednice de exploatat (gips, alabastru, faianță, cretă, etc.), totuși nu este nici o întreprindere, care să se ocupe cu exploatarea acestor materii. În afară de fabricile de cărămidă Zălaul nu poate înregistra alte fabrici. Eu găsesse cauza acestei stări în faptul greutății de comunicație, care se găsește la Zălaul. Pădurile multe, cari sunt în jurul Zălaului n'au putut atrage pe nimeni să instaleze aici măcar o cherestecă. Poate e de vină greutatea de comunicație, poate și lipsa de spirit întreprinzător a locuitorilor, cum tot aceleași vor fi poate și cauzele lipsei unci

*) Spicuri din broșura „Zălaul schițămonografică“ de L. Ghergariu.

fabricii de piele, cu toate că regiunea produce destul material pentru o astfel de fabrică.

Cu vremea, când se va ajunge la stări mai normale, poate că se va da o mai mare încurajare industriei în general și atunci și Zălaul va ajunge să fie un orașel de fabrici, pentru că are tot ce-i trebuie unui astfel de oraș, afară de spiritul întreprinzător.

d) **Comerțul.** Nici cu naționalizarea acestui ram nu stăm cu nimic mai bine decât cu industria. Singurele prăvălii românești sunt „Albina“, cooperativă de consum și librăria „Luceafărul.“ Atâta e tot ce s'a făcut în Zălaul României Mari. Nu vrem să o spunem aceasta ca o înputare, ci ca o constatare. Dacă s'ar face măcar din cinci în cinci ani câte atâta în fiecare oraș, atunci tot am ajunge încetul cu încetul la ceva.

Comerțul în Zălaul îmbrățișează toate ramurile de activitate comercială. Atât comercianții cât și industriașii sunt organizați și azi după specialitatea fiecăruia. Dacă organizațiile acestea nu mai au puterea care o aveau în veacul trecut, ele sunt totuși organizații, cari fac mult bine profesional membrilor lor.

Merită deosebită atenție comerțul de fructe ce se face în Zălaul. Pe lângă lemne, fructele sunt materiile cari se exportează din Zălaul. Orașul are cu deosebire mere frumoase și nobile. Grădina de pomi tineri pe care o susține județul de multă vreme, a făcut să se cultive pe întreg teritoriul orașului pomi roditori de fructe nobilitate. Fructele acestea sunt destul de căutate pe piața Zălaului și vestea lor a pătruns deja binișor și în inima țării noastre.

e) **Căminul de ucenici.** Fiindcă am vorbit aci despre industria și comerțul din Zălaul, tot aci trebuie să facem amintire și despre Căminul de ucenici. Acest cămin care a fost înființat cu scopul de a da industria și comerțul din Zălaul în mâni românești, este unul dintre principalele instituții, cari s'an creiat în acest oraș după înfăptuirea României Mari. Rolul și rostul acestei instituții se va vedea abia după câțiva ani, atunci, când industria și comerțul din orașul Zălaul va ajunge în mâna ucenicilor de român, cari sunt adăpostiți în acest cămin.

Căminul de ucenici a fost înființat în orașul nostru în anul 1925 prin străduința dd. Dr. N. Cristea actualul prefect al jud. și D. Mărgineanu subvizor școlar, sub a cărui conducere se găsește azi căminul. Statul a dat un mare ajutor la înfăptuirea acestui cămin, așa că azi din subvențiile primite din diferite

locuri, s'a ajuns să aibă acest cămin local propriu, bine amenajat.

În cămin sunt plasați în medie 30 ucenici, cari fac ucenicia la diferiți industriași din oraș. Cu deosebire sunt îmbrățișate ramurile de mecanică și tâmplăric. Ucenicii peste zi sunt la atelier. Masa și casa o au în cămin, unde sunt supravegheați de aproape. Instituția aceasta are pe lângă rolul ei național și un foarte important rol cultural și educativ.

f) **Băncile.** Zălăul are în total cinci institutii financiare cu un capital total de vre-o 25 milioane lei. Băncile acestea încă ar avea un frumos scop, dacă ar fi pătrunse de mai mult idealism. Dintre ele 3 sunt în mâni străine, iar cele două mai modeste în mâni românești. Cele două bănci românești sunt: Filiala „Silvaniei“ din Șimleu și Banca populară „Porolissum“, care stă în legătură cu Centrala Băncilor Poporale din București.

Cele două bănci românești fac mult bine Românilor din jur. Prin împrumuturile ce le dau, ele fac să se înstărească mulți români. Mai ales banca pop. „Porolissum“, care împrumută bani cu procente reduse, a ajutat pe mulți țărani în afacerile lor. Când banca aceasta, încă tânără, va ajunge la o înflorire mai mare, atunci va putea face și mai mult bine și va putea încuraja multe întreprinderi românești, cari încetul cu încetul vor trebui să se înceapă și în Zălăul românesc

(Va urma.)

L. Ghergariu.

Folklor.

Chiuituri.

De-ai fi lele Sâmbăta
Precum ești Dumineca!
Te uită la lelea Luni,
Gândești c'o făcut cărbuni.
Te uită la lelea Marți,
Gândești c'o lucrat la șant.
Te uită la lelea Miercuri,
Gândești c'o lucrat la cercuri.
Te uită la lelea Joi,
Gândești c'o lucrat cu foi.
Te uită la lelea Vineri,
Gândești c'o umblat cu linguri.

Lelea înaltă și voinică,
 Doarme lângă mămăligă.
 Mămăliga fierbe'n oală,
 Ea doarme de se omoră.
 Mămăliga forcotește,
 Ea doarme de horcotește.
 Mămăliga dă să iasă,
 Ea doarme cu linba scoasă.

Am o mândră, bate-o Doamne,
 Unde-o las, acolo doarme.
 Cum se seoală, coată¹⁾ în oală.
 N'a rămas ceva de-aseară.

Mă dusei la mândra mea
 O affai c'o rochie rea,
 Cea bună am'o²⁾ cârpea.
 Câte frunze's p'o³⁾ răchită
 P'atâtea⁴⁾ locuri cârpită.
 Și câte's pe ccalaltă
 In atâtea era spartă.

(Comunicate de elevul *Macedon Olar* din Unguras).

Trecui seara pe uliță,
 Mândra ședea la portiță.
 — Bună seara mândruliță,
 — Sănătate, măi bădiță,
 — Fi-va mândră cu putiță,
 Să-ți sărut a ta guriță?
 — Te las bade, bueros,
 Numai să te porți frumos.

1) coată = caută.

2) am'o = amu o (acuma o)

3) p'o = pe o.

4) p'atâtea = pe atâtea.

Frunză verde colo'n sus,
 Fete ca'n Curitâu nu's
 De frumoase, de'mbrăcate.
 De se miră ș'alte sate,
 Că se'mbracă tot cu mâna
 Nu ca alte cu mașina.

Cucuruz pănușă verde
 Spune-i la mândra cea veche
 Luni seara să nu m'aștepte
 Că nu se mere la fete.
 Marți seara nu mă duc eu,
 Că mă tem de Dumnezeu.
 Miercuri seara nu m'aș duce,
 Că nu se mîncă de dulce.
 Joi seara poate n'oi vrea,
 Vineri seara nici așa.
 Sâmbătă seara mi-e somn
 Căci mă culc, odată dorm,
 Duminecă's prasnicele
 Și se spovedesc mândrele.

Du-te drace'n cancelărie
 De te bagă'n care scrie
 Feciorii la cătănic.
 Bagă-te și printre cărți,
 Bagă-te în domni în tăți.

(Comunicate de elevul **Ioan Ardelean** jun. din Curitân
 (Romulu). **G. Matieșanu.**)

Bate Doamne ce-ai de-a bate,
 Bate frunza de urzică
 Și pe fată pân' ce-i mică.
 Să n'apuce-a crește mare
 La părinți de supărare.
 Bruma brumează cepele.
 Lumea 'nșeală fetele.
 Și pe mine m'o brumat
 La lume m'o arătat.

(Auzită dela **Veronica Onțiu** de 35 de ani din Ciglean).
 Culeasă de **Leo Miza Ioan.**

Manifestări culturale:

Cercul Cultural Tihău

Coreul cultural „Tihău“ și-a ținut adunarea lunară din Decembrie în comuna Chechiș. Ședinței i-a premers participarea membrilor corpului didactic la serviciul divin, care s'a celebrat de cătră P. on. D. Vasile Pop protopop gr. cat. în Sângiorgiul de Meseș.

După ascultarea serviciului divin, preoți, învățători, popor și elevi, ne-am adunat în sala de învățământ a școlii primare. Îndată după rugăciune și deschidere s'a predat lecția practică, tratarea literei „t“. A urmat apoi festivalul elevilor, constător din cântări și declamări naționale: „Odinioară și acum“, „Doina“ de M. Eminescu, „Românul“, „Mama lui Ștefan cel Mare“, etc., și un monolog, prin predarea cărora elevii au stors lacrimi de bucurie din ochii auditorilor țărani.

După dimiterea elevilor au urmat conferințele populare: „Explicarea legii și a Regulamentului învățământului primar, de D-l A. Radovici învățător în Var, și „Demnitatea națională“, de D-l Șt. Huștiu, învățător director în Gălgău. Ambele conferințe au fost așa dezvoltate, încât după terminarea lor, se putea cetti pe fețele sătenilor o satisfacție sufletească. Sătenii provăzuți și de astă-dată cu bună morinde sufletească, s'au depărtat dela școală pe deplin mulțumiți.

După depărtarea sătenilor a urmat conferința intimă. S'a cettit lucrarea „Metodica scris-cetitului“, de E. Șerbu, învățător în Chechiș. În aceasta conferință s'au caracterizat atât metodele vechi cu avantajile și desavantajile lor, cât și metodele mai noi: scriptologic, al cuvintelor normale și fononimic. A urmat apoi o vie discuție asupra acestor metode, precizându-se procedurile prin cari se poate ajunge mai ușor la rezultat.

A doua conferință a fost „Ținuta și purtarea învățătorului în mijlocul poporului“ de D-l A. Maxim, învățător-director în Tihău. Subiectul acestei conferințe s'a exauriat pe deplin și foarte instructiv prin îndrumările sănătoase și exemplele luate din viața practică, așa încât cu toții am rămas satisfăcuți, șoptindu-ne în taină fie-care, dar cu deosebire cei tineri în via Domnului „Să luăm aminte“.

Chechiș, la 8 Decembrie 1926.

E. Șerbu.
inv.-preș.

Pagini de literatură.

Cărți și reviste.*)

(Dări de seamă.)

Biblioteci ieftine există la toate neamurile. Cu cât un popor este mai cult și mai iubitor de carte, cu atât numărul bibliotecilor ieftine e mai mare. Gradul de cultură al unui popor la un moment dat s'ar putea foarte bine aprecia după numărul bibliotecilor și după puțința lor de a exista.

La noi numărul bibliotecilor ieftine e destul de redus: »Biblioteca pentru toți«, »Minerva«, »Biblioteca Semănătorul«, »Pagini alese«, și acum mai nou »Biblioteca Cunoștințe folositoare«. Nici una dintre cele amintite, afară de »Cunoștințe folositoare«, nu îmbrățișează toate problemele. Cele dintâi două se ocupă mai mult cu literatura română și străină. Golul pe care îl lasă acestea îl umple cu multa demnitate biblioteca, care apare sub îngrijirea Dlui profesor universitar I. Simionescu dela universitatea din Iași și poartă modestul nume de »Cunoștințe folositoare«.

Broșurile care apar în biblioteca aceasta - în total au apărut vre-o 126 - au fiecare câte 32 pagini. Ele sunt împărțite în 4 serii și cuprind: Seria A. Știință pentru toți; Seria B. Sfaturi pentru gospodari; Seria C. Din lumea largă; Seria D. Știința aplicată. Autorii acestor broșuri sunt dintre cei mai de seamă oameni de știință și de condei, așa că ele sunt corecte atât din punct de vedere științific cât și literar. Prețul unei broșuri e de abia 5 lei. E o bibliotecă ieftină ca să o poată avea fiecare.

Am făcut aceasta scurtă dare de seamă cu un scop anumit. Făcând cunoscută intelectualilor noștri

*) Soc. de editură și autorii, cari doresc să li-se facă dare de seamă în revista noastră asupra lucrărilor apărute, sunt rugați să trimită pe adresa revistei câte 2 exemplare din fiecare lucrare, cu mențiunea: pentru dare de seamă. — Redacția.

existența acestei biblioteci, vreau să-i îndemn să o cumpere. (Se poate comanda la »Cartea Românească« București). Mai ales e necesară această bibliotecă pentru dascălimea noastră de toate gradele. În ea găsesc broșuri din cari își vor putea reînprospeta cunoștințele sau vor putea câștiga cunoștințe noi în diferitele domenii ale științei, cunoștințe de cari are nevoie oricare intelectual și mai ales oamenii școlii.

Din broșurile bibliotecii »Cunoștințe folositoare« își poate forma ieftin oricare școală o bibliotecă mică ca extindere și extinsă ca cuprins.

(Va urma.)

L. Ghergariu.

Gândul meu.

Gândul meu?

Călător pribeag în lume...

Nici mări, nici munți nu pot să-i stea în cale ...

Infruntător el trece înainte

Lăsând lumini de fulger urmei sale.

Biruitoare s'avântă pretutindeni

Scrutând — superb — orice imensitate:...

Săgeată de argint sărăcită 'n larguri

Din arcușul meu de doruri înflorate.

Prin întunericul ce-auie 'n jur

Străbate 'mprăștiind scipiri senine:

O rază de lumină smulsă

Din soarele ce strălucește 'n mine...

Și când alunecă în depărtări

Iluminând ușor nemărginitul

El e un fir prelung de aur, care

Imi leagă sufletul cu infinitul.

... Iar când trudit spre tine se îndreaptă

Spre sufletul tău — lăcomă fântână —

Atunci e ca o pasăre ce 'și lasă

Aripile — și cade în fărâncă...

George Popovici.

Gheorghe Coșbuc

Studiu *)

Poetul țărănimii, cântărețul cel mai plastic al vieții noastre dela țară, Gheorghe Coșbuc, s'a născut în Hordou, județul Bistrița-Năsăud, la 8 Septemvrie 1866. El e fiul preotului de legea veche Sebastian Coșbuc.

Primele cunoștințe de carte, slovele, Gheorghe Coșbuc le-a învățat dela dascălul Tănăsucă, ajutorul părintelui său, cântăreț de strană, care-l purta pe genunchi și probabil i-a îndreptat și primele sboruri ale fantaziei spre împărăția plină de vrajă a basmelor. A trecut apoi la școala primară din comuna vecină Telciu, iar după terminarea ei la liceul grăniceresc din Năsăud.

Vatra părintească cu basmele despre feți frumoși, crăieșe și zâne; satul cu sgomotul și liniștea de viață; micul orașel, Năsăudul infundat după colinele munților Bistriței cu ulițele-i strâmte și casele-i în majoritate țărănești, cu liniștea-i de colț ferit și cu graiu-i dulce românesc, care nu rupe ci toarce mai departe firul vieții de sat; sutele de conșcolari, în cea mai mare parte fii de țărani oieri cu căciulă și ițari, cari vacanțele — după cum spune însuși Coșbuc — și-le petreceau prin păduri și prin munți, căci numai la școală erau domnișori; prelegerile pline de dragoste de neam, limbă, obiceiuri și credință ale dascălilor crescuți pe vremea absolutismului austriac pe la universitățile germane în spiritul clasicismului greco-roman și al neo-clasicismului german, și petrecerile tineretului din sat, la cari probabil, a luat și el parte: iată mediul în care a crescut și și-a format sufletul, Gheorghe Coșbuc.

Fermecat de vraja basmelor și de maiestatea naturii, fiind încă pe băncile școlii publice în „Muza Someșană“: „Popelea din cenușă“, o poveste în versuri, „Tablou de seară“ și altele. Iată un fragment din „Tablou de seară“ :

Blândă rază
Lucitoare,
Scânteiază
Și-o culoare

*) După O. Goga: „Coșbuc discours de primire“.

Purpurie
 Se aruncă
 Pe câmpie
 Și pe luncă...

E o schiță avansată din tablourile ce ne vrăjește mai târziu în pastelul fără pereche: „Noapte de vară“.

După terminarea liceului în anul 1884 trecu la Universitatea din Cluj. Atmosfera străină sufocantă, plină de miasme otrăvitoare, a gentrylor unguri, ce domnea pe atunci la Universitatea din Cluj, pentru tânărul Coșbuc crescut în parfumul „zărilor de farmec pline“ ale vieții externe și interne sufletești dela sat, esto insuportabilă. După o casnă zadarnică de un an și jumătate de a se împăca cu situația dată, părăsește universitatea și se stabilește la ziarul „Tribuna“ din Sibiu, în care publică o serie de povești în versuri și alte poezii. Autorul lui „Pepelea din cenușe“ toarece mai departe fiul auriu al mitului în: „Isvor de apă vie“, „Pe pământul Turcului“, „Blăstăm de mamă“, „Fata Craiului din Cetini“, „Fulger“, „Tilinea“, „Patru portărei“ și „Crăiasa Zânelor“. O năvală de eroi din basme, o nomenclatură sugestivă ca: Trăsnec bătrânul, Craiu încetinat, Tabără Împărat; frânturi de grainu dela țară și crâmpeie de învățături din bătrâni, împodobese scri-sul organic al lui Coșbuc din acest timp. Insuși Coșbuc ne spune că s'a gândit la un mare epos național în care să se încadreze mitologia românească și care să oglindească, ca o Iliadă sau Eneidă, însăși copilăria neamului, perioada de legendă și mister, când în intimitate cu natura se plănădea sufletul românesc¹⁾. Dure-re, că nu l'a învrednicit Provedința să-și împlinească gândul.

— Nici unul din poezii noastre nu s'a coborît așa de adânc în regiunile înflorite ale țărâmului leagănului nostru, constată cu drept-cuvânt un alt poet mare al neamului, Octavian Goga—; și e întrebare dacă ne va învrednici Dumnezeu cu un poet de ca-librul lui Coșbuc care să ne poată da rezonanța închiegată a ace-lui trecut.

Dacă nu ne-a putut da eposul național, pentru care n'a avut nici timp, cum însuși spune în „Fire de tort“, ne-a lăsat în schimb poeme neperitoare de-o frumusețe neîntrecută.

G. Capătă.

(Va urm.).

1) G. Coșbuc: „Fire de tort“ 1905, Note.

Note și observări.

Societățile pentru tinerime.

Copiii dela sate pe timpul cât țin obligamentul școlar stau sub îngrijirea familiei și a școalei, cari într-o măsură mai mare ori mai mică le face educația, îi prevede cu sfaturi și îndrumări bune și le controlează toate faptele. — Rezultatul este, că în aceasta perioadă abia se poate auzi despre fapte rele mai grave, comise de către copii.

După încetarea obligamentului școlar, ne mai având nici un contact cu școala se schimbă situația, încetează cu totul influința ei și în cea mai mare parte chiar și a familiei. Aceasta se întâmplă în perioada cea mai critică, între 14 și 18 ani, când copilul lipsit de experiență, ajunge adult și este condus aproape numai de sentimente și instincte. Ca se nu se strice — cum se întâmplă în multe cazuri — tocmai în aceasta perioadă critică, are mai mare lipsă de un ocrotitor și îndrumător, care să ia rolul școalei și a familiei de pe timpul când era supus obligativității școlare și să-i creeze o punte de trecere fără zguduiri din copilărie la bărbăție. — Cei mai buni îndrumători și ocrotitori sunt *societățile tinerimei adulte*. — Scopul lor este:

a) a cultiva în tinerime sentimentul național și al vieții religioase-morale; deprinderea la cinste și bunăcuviință, la viață cumpătată și muncă;

b) răspândirea cunoștințelor folositoare;

c) încunjurarea cercetării cârciumelor și a altor localuri ce dau ocazii la săvârșirea faptelor demoralizatoare, și

d) cultivarea armoniei sociale și a spiritului de întovărășie în cele bune.

În scopul acesta va înființa bibliotecă, va aranja conferințe, va organiza cor care va da producții, concerte, va cânta la biserică și cu alte ocazii potrivite cu scopurile societății. *)

*) Statutul pentru „Societățile Tinerimei“.

La motivele de mai sus a trebuit să se cugete și Directorul Gen. al Instrucțiunii din Ardeal, când a compus Statutul pentru „Societățile Tinerimei” și cu ordinul No. 1753-1922 a luat măsuri prin revizoratele școlare pentru înființarea lor. În județul Sălaj, ordinul s'a comunicat cu data de 17 Iulie 1923 No. 664, când s'au distribuit tuturor școalelor și statutele.

Dacă cercetăm, și e timpul să o facem, că ce a făcut școala în curs de trei ani și jumătate pentru deslegarea norocoasă a acestei chestiuni, trebuie să constatăm că nu s'a făcut aproape nimic. În județul întreg abia s'a înființat o *singură* societate în comuna *Sărăuad*. Incolo nimic. Nu comentăm faptul, vorbește el de sine așa de clar. Și dacă revenim asupra chestiunii, o facem ea să atragem din nou atențiunea celor chemați asupra ei și a importanței ce o are în educația poporului nostru delasa le și să-i îndemnăm să o îmbrățoseze toți cu dragoste și interes, ca să putem îndrepta o parte din relele ce bântue azi. Zădarnic ne vom plânge, că poporul e rău, dacă nimeni nu muncește ca să fie mai bun.

BCU Cluj / Central University Library Cluj *J. Mango.*

Asociația bunilor copii.

Cetim din ziare că sub auspiciile revistei „Universul copiilor”, din inițiativa unor colaboratori ai acelei reviste cu concursul unui grup de doamne din societatea bucureșteană s'a pus bază la „Asociația bunilor copii” (A. B. C.) din România.

Scopul urmărit de asociație este să desvolte în tineret mila pentru animale și iubirea de natură. Pentru ajungerea scopului va colabora cu „Societatea pentru protecția animalelor”, „Crucea roșie a tinerimii”, ș. a.

Se primesc ca membri atât părinți cât și copii pentru o armonică conlucrare a tuturor.

Asociația este pusă sub înaltul patronaj al A. S. R. Principesa Elena și prezidenția Principelui Mihai.

Zilnic vedem confirmându-se axioma, că *în unire stă puterea.*

Mg.

Administrația școlară.

Neglijențe în administrația școlară.

Cu regret trebuie să constatăm, că nici acun după un timp așa de îndelungat și atâtea sfaturi și instrucțiuni ce am dat și dăm, o mare parte dintre diriginții școalelor nu ne dau rapoarte *complete și bine ordinate, nu observă terminele, execută cu mari întârzieri și după multe urgitări ordinele primite, iar unii nu le execută de loc.* Urmarea este, că și pe noi ne împedecă dela implinirea la termin a datoriei și astfel suferă învățământul. Cât de ușor s'ar putea delătura toate acestea, dacă ar fi puțină sânguință și simț de ordine, ce cu drept cuvânt se așteaptă dela accia, cari au menirea să facă educația unui neam.

Pentru ilustrarea celor de mai sus, lăsăm să urmeze câteva cazuri concrete :

1. *Datele statistice de pe anul 1923-24 și 1924-25* nu le-au înaintat Domnii : Ioan Păcășiu din Plopiș și Dumitru Gheorghiu din Mal.

2. *Nu ne-au înaintat datele recensământului pe 1926—27:* Domnii Vasile Iluțiu din Ciocmani, Eugenia Aluaș din Babța, Iosif Forro din Corund și Andrei Ignea din Chioșd.

3. *Datele statistice pe 1925-26* le-au înaintat cu întârziere așa de mare încât nu s'au putut trece în tabloul înaintat Onor. Minister dela școala din Bădăcin, Firminiș și Someș-Uileac.

4. *Recensământul și datele statistice pe 1925-26* le-au înaintat numai după multe urgitări și cu mare întârziere domnii diriginți ai școlilor din Maieriște, Moftinul Mic, Giumelciș, Odești, Andrid, Sanislău, Moarabanfi, Săcășeni, Vășad. Moftinul Mare, Guruslău, Bicaz, Hodod, Tarcea, Leleiu, Șarmășag, Tiream, Horoatul, Șilindru, Otomani, Nășfălău, Adoni, Bădăcin, Agrij, Cehăluțiu, Chendrea, Ciumărna, Ciuta, Corund, Ghilvaci, Giurtelecul-Hododului, Husia, Ilișina, Jac, Lupoaia, Săliște și Silvaș.

5. Dela o mare parte din școale încă n'am primit rezultatul înscrierilor pe 1926-27 deși terminul a expirat la 30 Sept. a. tr.

6. Dela multe școale n'am primit tabloul elevilor de cursul de adulți din care cauză nu putem pregăti statele de plată.

7. In același timp constatăm cu bucurie și laudă, că primim rapoarte *complete, ordonate și la termin* dela Domnii: Ioan Gozman din Zălau, Gheorghe Pteaneu din Carei, Gheorghe Nichita din Tășnad, Dumitru Ilea din Jibou, Victor Boțan din Șimleu, Paul Miclea din Cehul-Silvaniei, Aurel Iepurean din Crasna, Ioan Toduțiu din Săuca, Augustin Maxim din Tihău, Emil Sărbu din Chechiș, Ioan Costea din Mîrșid, Ioan Buta din Asuașul de jos, Alexandru Coșuțiu din Treznea, Augustin Romitan din Unguraș, Iosif Cosmuția din Santău, Nicolae Căprar din Horoat-Petenia, Alexandru Vass din Dioșod, Ioan Coaciu din Șamșod, Romul Sipoș din Curitău și Iuliu Cărpineanu din Ortelec, ș. a.

Revizorul.

Chestiuni de interes general.

1. *V. P. în C* Cererea băiatului D. F. pentru admiterea la examenul particular depe cl. III—IV nu se aprobă, din motivul, că având etatea de 17 ani, este în perioada obligativității pentru cursul de adulți. In cadrele acestui curs are posibilitatea să-și ajungă scopul. Urinând secțiunea a II-a conform programei de sub lit. b) art. 137 din regulamentul pentru aplicarea legii învățământului primar, potrivit art. 139 la sfârșitul anului școlar poate da examen de 4 clase primare.

Orice adresă oficială trebuie scrisă cu corneală. Aceasta o pretinde bunul gust.

2. *V. R. în Cr.* La socotirea gradatiilor contează și anii serviți ca suplinitor (sau ajutor) până la 5 ani. Dovadă, că dela 1 Ianuarie a. c. și D-voastră primiți gradajia. Se vede, că și acum confundați avansarea in leafa de bază și in gradatiu. Avansarea in gradatiu este in funcție exclusiv de anii de serviciu, iar in leafa de bază, de inaintarea in categoriile prevăzute in lege.

3. *N. Ch in P* Invățătorul S. V. fiind detașat la școala D-voastră in timpul când își făcea deja stagiul militar și astfel neputându-și începe funcțiunea, nu are drept la nici o retribuție după acel post.

Salariul de 25%, ce-i compete pe timpul cât face armata, trebuie să-l reclame dela revizoratul școlar al jud. Bihor, unde este titular.

D. Mărgineanu.

Ș T I R I

Serbare școlară. O reușită și frumoasă serbare școlară a avut loc în ajunul Crăciunului la școala primară de stat din Vășad, cu care ocaziune în prezența întregului comitet școlar, a consiliului comunal și a numeros public, s'au împărțit darurile lui „Moș Crăciun“, între elevii mai merituoși și săraci din această comună.

O bucurie nespusă radia din ochii copiilor, cari cu atât dor și nerăbdare așteptau sosirea lui „Moș Crăciun“.

După desfășurarea unui nimerit și bogat program între melodioasă colinzi deodată apare și „cel mult așteptat“, — încărcat cu multe și variate daruri.

Cu această ocaziune s'au împărțit 9 perechi de ghete și cisme, 8 rânduri de baine pentru fetițe, 2 rânduri pentru băieți, 10 bucăți marame, 10 bucăți căciule, 10 perechi ciopari, apoi fie-cărui elev: caete, penițe, creioane și alte daruri folositoare, în preț de peste 6000 lei.

Comitetului școlar local și pe această cale i-se aduc mulțumiri pentru concursul prețios ce l'a dat la reușita acestei serbări școlare.

Totul a fost aranjat estetic, laudă D-șoarelor din loc.

Spectator.

Festival școlar. La școala primară din Șilindru, a doua zi de Crăciun, s'a ținut un frumos festival școlar.

În fundul salei de învățământ frumos împodobită cu stegulețe naționale și alte decoruri cu motive românești, pe o bină improvizată, decorată cu țesături artistice țărănești, elevii școloi, îmbrăcați în costume naționale, au cântat colinde și cântece de Crăciun. Apoi s'au produs cu dansuri naționale. Au dansat: Hora, Sârba, Ardeleana, etc. La sfârșitul serbării s'au distribuit copiilor săraci, vestimente în valoare de aproape 3000 Lei. S'au mai distribuit tuturor școlarilor prăjituri și alte daruri.

Manifestarea aceasta a impresionat adânc pe sătenii prezenți cari atât de mulți erau, încât abia aveau loc și pe coridor. Admirația era atât de puternică, încât mulți după terminarea festivalului, exclamau: „Așa frumoase lucruri, n'am mai văzut de când este școală în satul nostru.“ După cum spun sătenii, la ei, aici la granița de vest, până acum nu s'a ținut niciodată astfel de serbare. Nu a fost lucru ușor „să se spargă ghiata“, cum se zice. Meritul este al învățătorului-director, Traian Tămaș, al preotului I. Cavași, a notarului I. Aron și în deo-

sebi a harnicii învățătoare Ana Cheșu, care a pregătit și adunat costumele naționale și țe săturile pentru decoruri. Ce frumoasă pildă de conlucrare a intelectualilor! Se vede că-și cunosc bine chiomarea.

Seara s'a aranjat o petrecere cu dans, pentru popor. Venitul acestei petreceri s'a destinat pentru acoperirea speselor avute cu darurile distribuite copiilor.

Cu Dumnezeu înainte pe calea apucată!

Un asistent.

Abecedare gratuite. Comitetul central al „Astreii” (Sibiu) având de distribuit gratuit un număr oare-care de abecedare pentru analfabeții adulți, săraci, — domnii preoți și învățători, cari s'au hotărât să țină cursuri pe seama acestora, să se adreseze Asociației „Astra” Sibiu, Str. Șaguna, 6, pentru ca să fie împărțâșiți după puțină cu abecedarele trebuincioase.

Mg.

Proces-verbal. dresat azi în 8 Ianuarie 1927 în biroul Revizoratului școlar al județului Sălaj, cu ocaziunea verificării conturilor de gestiune a revistei „Școala Noastră”, conform deciziei Comitetului de redacție al acestei reviste luată în 12 Decembrie 1926 în biroul Revizoratului școlar din Zălan.

Făcând controlul registrelor

Din lipsă de spațiu nici în numărul acesta nu putem publica Poșta redacției.

aparținătoare administrației „Școala Noastră” am constatat următoarele:

		Lei
I. Anul 1924	Intrate	47.823
	Eșite	44.268
	Sold	3.555
II. Anul 1925	Intrate	105.445
	Eșite	96.993
	Sold	8.452
III. Anul 1926	Intrate	83.532
	Eșite	83.590
	Deficit	42

Restanțe din anul 1924, la 10 com. școl. à 160 = 1600 Lei.

Restanțe din anul 1924, la 34 inv. à 120 și 60 = 3180 Lei.

Restanțe din anul 1925, la 12 com. școl. à 160 = 1920 Lei.

Restanțe din anul 1925, la 15 inv. à 120 și 60 = 1680 Lei.

Restanțe din anul 1926, la 126 com. școl. à 160 = 20160 Lei.

Restanțe din anul 1926, la 75 inv. à 120 = 9000 Lei.

Total: Lei 37540.

Casa revistei aflându-se în deplină ordine, prin prezentul Proces-verbal, administratorului i-se dă descărcarea obicinuită pe anii 1924, 1925 și 1926.

Prezentul Proces-verbal s'a dresat în 3 exemplare egale și s'a iscălit de noi. D. C. M. S.

Verificatori: (ss) *Simon Oros*

(ss) *Aug. Creșpai.*

PARTEA OFICIALĂ

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștientos, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

No. 3705—1926.

Concurs :

În conformitate cu ordinul Onor. Minister al Instrucțiunii Publice No. 148052—1925 se publică concurs pentru ocuparea celor două posturi de funcționari (bărbați) la cancelaria revizoratului școlar, din Zălau.

La numirea în aceste posturi vor fi preferiți cei ce au praxă de cancelarie și cunosc perfect limba română.

Retribuțiunile se vor stabili ulterior.

Cererile împreună cu actele de studii, cetățenie și situația militară, se vor înainta de urgență Revizoratului școlar.

Zălau, la 12 Ianuarie 1927.

No. 3706—1926.

Elevii supuși obligativității școlare.

Publicăm mai jos ordinul Onor. Minister al Instrucțiunii No. 150.568—1926 cu adaosul să se execute întocmai.

„Domnule Revizor, avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul având în vedere dispozițiunile Art. 219 din legea învățământului primar supune obligativității conform Art. 12 al acestei legi numai pe elevii cari la promulgarea legii din 24 Iulie 1924 erau în ultimul an de curs primar (clasa IV la oraș și cl. V la țară). Absolvenții din anii precedenți, nu sunt supuși obligativității cursului complementar; pot însă să-l urmeze dacă ei singuri oer a fi însoriși. Ministrul Vă invită a lua măsuri pentru aducere la îndeplinire a ordinului de față.” Director General ss. Indisocifrabil. Subdirector ss. Indisocifrabil.

Zălau, la 30 Decembrie 1926.

No. 35—1927.

Salariile învățătorilor parlamentari.

Onor. Minister cu ordinul No. 152.395 a dispus ca învățătorilor aleși la Cameră sau Senat să li se dea 25% din leafă și accesorii și gradațiile integrale.

Zălau, la 19 Ianuarie 1927.

No. 77—1927.

Scrierea Monografiei Școlai.

Atragem luarea aminte a corpului didactic asupra articolului „*Monografiile școlare*” și concursul de premii din numărul prezent al revistei și având în vedere importanța acestor monografii, invităm pe domnii dirigenți să se îngrijească de scrierea monografiei școlai, și conducerea „*Cronicei școlai*” amăsurat instrucțiunilor date în articolul menționat;

Autorii, cari doresc să participe la concursul de premii își vor înainta lucrările la adresa redacției revistei până în 1 Iunie a. c., iar aceia, cari nu reflectează la premii, la adresa revizoratului școlar, cel mult până la 1 Septembrie 1927.

Scrierea monografiilor este obligatorie și se consideră ca oricare alt obligament școlar ori administrativ.

Zălau, la 15 Ianuarie 1927.

No. 94—1927.

Dispensarea dela scris Sâmbăta a elevilor de rit mozaic.

Comunicăm mai jos, spre știre, copia ordinului On. Inspectorat școlar No. 181—1927.

Doamnule Revizor, Vă comunicăm în copie ord. Min. Instr. No. 147.304—1926 pentru știre: Doamnule Inspector Șef, Avem onoare a Vă face cunoscut, că pentru anul acesta școlar, Ministerul a aprobat ca încercare și experiență, ca elevii de rit mozaic din școlaele secundare și primare, să fie dispensați de a serie și desemna Sâmbăta și în zilele de sărbători mozaice. Vă rugăm să comunicați școlaelor de toate categoriile.

Zălau, la 20 Ianuarie 1927.

No. 117—1927.

Scoaterea din învățământ a învățătorului Mihai Filimon.

Onor. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 148.098—1926 consideră demisionat din învățământ pe ziua de 1 Iunie 1925 pe D-l Mihai Filimon învățător la școala din com. Nadișul-Român, deoarece a fost dat în judecata consiliului permanent pentru fapte imorale prin ord. No. 60108—1925 și nu s'a prezentat.

Zălau, la 20 Ianuarie 1927.

I. Mango.

revizor școlar.

Asociația Învățătorilor. — Secția Sălaj.

No. 42—1926.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A p e l

către Domnii Învățători, membrii Asociației Învățătorilor.

Nici o organizație profesională nu-și poate îndeplini rostul ce-l are întru apărarea intereselor membrilor ce-o alcătuiesc, fără sprijinul material al acestora.

De câți-va ani, în sânul secției noastre s'a făcut foarte puțin. Motivul principal a fost, că mulți dintre membri, la rândul lor nu și-au îndeplinit datoriile ce le aveau față de această Secție. O parte însemnată a membrilor a rămas în aceeași apatie și în acelaș desinteres, față de îndeplinirea unei elementare datorii: *achitarea cotei de 24 Lei, cu care dutoarește Secției ca taxă anuală.*

Circularile noastre au fost date la o parte; orice încurajare a noastră pare a fi glasul în pustie.

Cu toate acestea, mai avem o întrebare: vrem noi oare, ca de aci înainte Secția noastră să existe numai cu numele? Sau să fie și pe mai departe, un organism viu în viața noastră dascălească, cum a fost odată în trecut?

Dacă vom examina obiectiv și vom trece în revistă multele rezultate frumoase și atâtea lucruri folositoare, ce dela înființarea Asociației Generale, — din care face parte și Secția noastră — și până astăzi, au fost realizate pentru învățători și școală, trebuie

să recunoaștem, că toate acestea se datoresc eforturilor colosale, muncii nepregetate și sacrificiilor de ordin material și moral aduse de un mănunchiu de oameni (Biroul Asoc. Gen., Cluj) care, firește evoca totdeauna numărul de 7000 învățători pe cari îi reprezintă.

În calculul centrului mulțimea de 7000 a colegilor nu mai poate figura numai ca forță pasivă, ci trebuie, ca unul fie-care să reprezinte cel puțin un minimul de forță activă. Altfel am pierit!

Ca să-și poată îndeplini menirea și în viitor,— ca în trecut —, această Asociațiune, relativ la câștigarea și apărarea drepturilor pe seama membrilor, e de datorința acestora ca fără întârziere, fie-care să-și achite taxa cu care datorește către Secție și indirect către Asociația Generală, bagatela sumă de 24 Lei.

Biroul central al Asociației Generale Cluj, cu Circulara No. 128—1926 dela 14 Decembrie ne invită ca cotizațiile către Asociația Generală, cu cari suntem în restanță din anul 1923 începând, să le achităm fără întârziere.

Pe de-o parte bazați pe Circulara menționată, iar pe de altă parte în conformitate cu decizia Comitetului Central al Secției noastre, adusă în ședința ținută în 18 Decembrie a. tr., rugăm stăruitor pe fiecare membru al Secției, ca la prima invitație a D-lor casieri ai Subsecțiilor, să achite sumele cu cari datoresc ca taxă către Secție, ca să putem face și noi destul datorințelor noastre față de Asociația Generală.

Să nu uităm pentru nici un moment cuvintele antemergetorilor noștri, cari cu glas tare ne strigau la ureche: „Unul pentru toți și toți pentru unul“.

Uniți să fim în gândurile noastre, solidari la îndeplinirea faptelor, s'avem o credință tare în izbânda noastră dreaptă în viitor.

De și muncim din greu, jertfa care ni se cere s'o aducem cu plăcere, cum au făcut-o dascălii vechilor azbuche, pentru noi, generația de azi.

Șimleu, la 9 Ianuarie 1927.

Președinte, *Simion Oros* s. s.

Notar, *Valeria Lobonțiu* s. s.